

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus III. De voti redemptione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

2909 Sexto, votum religionis non approbata, non est reservatum, debet enim intelligi de approbata; Leander *cit. q. 96.* votum assumendi ordines Sacros non est reservatum. Leander *q. 87.* votum ingrediendi religionem strictiorem, esto reservatum sit quoad ingressum religionis, non est tamen reservatum *quoad modum*: hinc commutari potest in ingressum religionis minus stricta. Leander *cit. q. 100.* & plures alii, vota triplicis peregrinationis alio animo facta, quam devotionis, non esse reservata, tenet Leander *q. 109.* similiter, qualitas illis adjuncta, v. g. peragere iter *non equo*, sed *pede*, non est reservata; Tamburinus *cit. n. 28.* & Leander *q. 110.* votum non petendi commutationem, vel dispensationem voti, nisi à Summo Pontifice, non est reservatum. Leander *q. 111.* quando votum Papæ reservatum commutatur in aliam materiam v. g. jejunium, materia priori subrogata non est reservata, Leander *q. 113.* idque propter causas in præmissis jam allatas.

2910 Pro fine notat Gobat *cit. n. 310.* illa quinque vota de quibus *n. 2895.* cum perfecta, & reservata sunt, sic esse reservata, ut eorum dispensatio, vel commutatio, per nullam bullam censeatur concessa, nisi exprimat, hinc ait: si in bulla præcisè ponantur hæc verba: *Damus potestatem commutandi omnia vota, etiam triplicis peregrinationis,* non intelligi vota castitatis, & religionis, quando autem bulla sic habet: *damus potestatem commutandi vota omnia, exceptis castitatis & religionis,* hoc ipso etiam intelligi datam potestatem commutandi vota triplicis peregrinationis.

ARTICULUS III.

De voti redemptione.

2911 Quamvis hic *voti redemptio* propriè supponat pro ejusdem commutatione; latè tamen etiam comprehendit ejusdem irritationem, aut dispensationem, vel extinctionem. Unde quæstio est 1. quis possit irritare vota? 2. quis dispensare? 3. quis commutare? 4. an & qualiter extinguantur ingressu religionis? aut professione? §. 1. de irritatione voti. 2. quòd ille dicatur votum *irritare*, qui absolute tollit ejus obligationem; is porro hoc pot-

Tom. III.

est, cui vovens subjectus est, vel quoad voluntatem, vel quoad rem promissam. Prima irritatio, cum sit ob dependentiam vovens quoad voluntatem, dicitur *directa*; altera, *indirecta*. Ut hæc de irritatione bene intelligantur, pono hunc casum. Petrus ante pubertatem emittit votum eleemosynæ; Pater eo cognito, irritat ejus votum, postquam ingressus est, & complevit pubertatem Petrus. Sed sic dubius, an Pater bene fecerit, votum ratificat, Societatem JESU ingreditur; post biennium simplicia vota (quæ verum Religiosum efficiunt) emittit; sed post biennium alterum, ipso petente, dimittitur, & ad seculum revertitur, ubi reperit vivam solam Matrem, & Curatorem sibi positum à Patre ante mortem. Hinc Pater vota filii impuberis potest licitè, & validè irritare, non tantum eo tempore, quo filii sunt impuberes, sed etiam quocunque alio, postquam egressi sunt, modò ea in pubertate non ratificaverint. Omnia enim impuberum vota habent imbitam conditionem, si Pater consentiat, vel non contradicat, idque vel ex jure naturæ, vel Ecclesiastico, ut ejus ætatis imbecillitati consulatur, ita Sanchez, Lessius, Suarez, Valent. quos cit. & sequitur Tamburinus *n. 9.* quod verum est, licet implenda forent tempore pubertatis, vel quando filius est sui juris; ita Sanchez *lib. 4. in decal. 6. 29. n. 3.* quia hæc potestas irritativa fundatur in imperfectione ætatis, qua puer votum emisit: sed hæc adfuit tempore, quo factum fuit votum, ergo adest fundamentum irritandi, scilicet factum in ætate illa tenui.

Quæstio ulterior est 1. an Pater possit irritare vota, quæ fiunt à filio in pubertate? 2. quid circa vota suorum in hoc possit Tutor, vel Curator? 3. an Mater? 4. Quid Superior in Religione circa vota suorum? 5. quid dicendum de votis Uxorum? 6. Servorum? 7. Maritorum? Ad 1. 2. quoad ea, in quibus adhuc subest Patri, ab hoc posse irritari, sic Tamburinus *n. 11.* cum Sanchez. Nam tunc filius, etsi pubes, non habet jus circa tale objectum, in quo ponitur subjectus Patri, circa quod *not. 1.* hanc irritationem posse à Patre fieri etiam contradicente filio; nam patria potestas in usu suo non pender à voluntate filii, si dicas: commuta-

Pppp 2

muta-

mutatio non potest fieri, sine voluntate ejus, cui votum commutatur: ergo nec irritatio. *R. N.* conseq. quia in conseq. nihil subrogatur priori, quod acceptandum foret loco alterius, sicut in commutatione acceptari debet materia subrogata. Ex hoc etiam probabile reputat Castropalaus *tom. 3. tr. 15. D. 2. p. 4. n. 6.* contra Suarez *l. 6. de vot. c. 1. n. 13.* ex causa aliqua gravissima voti dispensationem tradi posse invito, quia potestas Prælati, quam habet pro dispensando, libera est, & à voluntate subditi independens, licet non exercenda sine causa rationabili. Ut autem dicta filii vota Pater licite irritet, sufficit, si vel filius, vel Pater inde gravamen sentiat. Tamburinus *cit. n. 14.* & quamvis Pater filio concesserit licentiam votendi; quia tamen per hoc non privavit se jure, quod habet irritandi ejusmodi vota sibi concessio, vel à natura, vel à jure; ideo etiam hoc dato, potest irritare. Tamburinus *n. 15.* cum Sanchez, & Layman: excipe vota realia, sic enim jus de re, pro qua votenda dedit licentiam, filio donavit Pater. Ex his pat. responsio ad factam quæstionem *n. 2911.*

2913 Ad 2. *R.* Quod Tutor, dum hoc officio fungitur, possit omnia pupilli vota, in impubertate facta irritare, quæ potest Pater: ejus enim loco succedit; Castropalaus *cit. D. 2. p. 7. n. 6.* Idem jus est in Curatore quoad vota concernentia bonum temporale, vel præjudicantia gubernationi domus; Sanchez in *Decal. l. 4. c. 35. n. 69.* Nam in hoc subit vicem Patris, & Tutoris; hoc intellige, etiam si vota sint emissa, prius, quam assumpserint officium Tutoris, vel Curatoris, semper enim supponuntur facta cum minori discretione, consequenter ex interpretatione juris, censentur facta sub conditione beneplaciti paterni, vel eorum, qui huic succedunt. Tamburinus *l. 3. c. 16. §. 3. n. 42.* si verò sint plures Curatores, vel Tutores, quilibet hoc potest, cum ea potestas annexa sit officio. Bonacina & Tamburinus *cit. n. 18.* Vota minoris personalia irritari posse à Curatore, negat Suarez *l. 6. de vot. c. 6. n. 24.* &c. eò quòd Curator non succedat in totum loco Patris, sicut Tutor; sed solum in administratione bonorum, verum etiam probabile est, posse. Nam saltem secundario Curatori datur potestas in filii personam; Tamburinus *n. 19.* San-

chez *cit. c. 30.* Vivo, vel etiam mortuo Patre, si habeat filium Tutorem vel Curatorem, vel Avum, Mater nihil potest circa vota filii, Suarez *cit. c. 6. n. 21.* tunc enim nullam potestatem habet in filium. Secus, si filius iis omnibus foret destitutus, tunc enim vota ejus in impubertate facta irritare posset, tali enim casu Mater, vel Avia potest filium gubernare loco Patris, docente id jure natura. Tamburinus *n. 21.*

Ad 3. *R.* Matrem posse irritare vota filii in impubertate facta (cum caret Patre, Tutore, vel Curatore, aut avo) dum filius est minor, negari à Sanchez *cit. c. 30. 17.* quia illi plus non conceditur, quam tutori; posse tamen probabile censet Tamburinus *n. 23.* cum Sayro, & Sa ob eandem rationem, ob quam *n.* priori diximus curatorem vota personalia minoris; Mater enim eo casu subintrat in officium curatoris; Jura verò, quæ sunt in contrarium, loquuntur de Matre, ut Mater est; non verò, cum jure naturali in ea munera succedit; vel certe de rebus pertinentibus ad statum politicum, non de iis, quæ ad conscientiam; ita Tamburinus cum aliis. In hoc tamen discrimen est, quòd Mater id possit solum, dum filius minor est; Pater verò, etiam, cum filius emancipatus est, quoad vota in impubertate facta, & non confirmata post pubertatem; illa enim vota ob ætatis debilitatem fiunt sub conditione, si Pater non contradicat, quod semper manet, etiam cum filius emancipatur; Tutor autem non manet semper Tutor; sed tantum usque dum pupillus attingat 14. annum completè, & Curator respectu minoris, ad 25. in horum autem vicem solum succedit Mater. Quæ diximus de Matre, intellige quoad vota personalia filii, an etiam possit realia de bonis temporalibus, vel ea, quæ præjudicant gubernationi domus? si emissa sint tempore pubertatis? negant, quoad omnia hoc tempore emissa, Sanchez & Suarez, sed & probabile est, posse etiam hæc; ita Tamburinus *n. 25.* Sayrus. Nam Mater in hoc casu succedit Curatori, sed is potest; ergo & illa. Socer (si gener caret Patre, Matre, Tutore, & Curatore) eo casu subintrat loco Patris juxta P. Tancredi de Religios. *tom. 1. D. 16. n. 6.* consequenter respectu generi tunc potest, quod respectu ejus potest, Pater.

Ad 4. Responsio constabit ex dicendis 2915
dis

dis ad 7. r. ca. quæ præjudicant Marito, irritari posse ab ipso, si emisit Uxor, dum est in matrimonio, Sanchez, Tamburinus n. 48. hoc enim requirit contractus matrimonii; si verò non præjudicent, non posse, tenet Navarrus, Azor, Sayrus, Bonacina, Layman, Lessius alique cum Castropalao D. 3. p. 6. 2. n. 6. posse tamen, probabile putat Tamburinus cum aliis n. 48. ratio est ex totali subjectione mulieris, respectu mariti, qui est caput Uxoris, hoc enim pertinet ad pacem, & concordiam conjugalem; hinc videntur implicite involvere conditionem, si vir non contradixerit: Sanchez tamen excipit votum religionis, quando id impleri potest ab Uxore, v. g. viro adulterante, in hoc enim Uxor non subditur viro. Posse etiam per virum irritari vota uxoris concepta dum matrimonium stat, implenda post solum matrimonium, &c. probabile censet Tamburinus n. 49. cum Sanchez, Vir enim omnia vota Uxoris, eo tempore facta, irritare potest; sic ille. Vota verò ejus, concepta ante matrimonium, & ejus tempore implenda, suspendi possunt à marito, secundum quod ipsi præjudicant; Navarrus, Sylvester, Sanchez & Tamburinus, non tamen irritari.

2916 Vota personalia uxorum & servorum, facta in impubertate; vel realia in pubertate, dum scilicet erant minores, irritari posse à superveniente Marito, vel Domino, tenet Lessius, Sanchez, Tamburinus n. 52. sic enim quoad illa succedunt jure Parentis, Tutoris, vel Curatoris, quando illi ordine prædicto non adsunt. Si uxor emisit votum ex mera licentia mariti, potest ab illo tamen irritari; quia præsumitur licentiam dedisse ad suum beneplacitum; at si addita est promissio non revocandi, validè quidem irritare potest (cum adhuc maneat caput mulieris) sed non licitè; cum non servando promissum ageret contra fidelitatem.

2917 Ad 6. r. not. per servos non intelligi, mercede conductos; sed qui verè sub alicujus dominio sunt. r. illa servorum vota irritari posse à Domino, quia officiant ipsorum servitio, quia solum in ea ratione fruuntur potestate dominativà in servos; hinc non possunt irritare illorum vota, facta ante subjectionem; non enim censentur facta sub conditione beneplaciti

ipsorum, nec etiam implenda, primò cum non erunt servi; sic enim non officiant servitio, Tamburinus n. 45. &c.

Cum autem vir Uxori non subjiciatur quoad voluntatem, sed tantum quoad materiam promissam, solum convenit Uxori indirectè irritare vota mariti in matrimonio, in quantum præjudicant matrimonio, vota verò prius emissa, si præjudicantia matrimonio, suspendere potest; si autem Uxor dedit meram licentiam, censetur dedisse ad arbitrium suum, ut quanto minus potest, præjudicetur; si verò addidit promissionem, nec validè irritabit, ideo enim potest irritare, quia præjudicant, uxor autem per talem promissionem suo præjudicio cessit, ergo. Maritus autem etiam facta promissione manet caput mulieris, quod est fundamentum ex quo ipse potest irritare, unde non fit paritas.

Pro fine hujus §. not. 1. ex eo, quòd 2919 vovens velit, vel incipiat exequi votum in impubertate, vel aliàs factum, non censeri, illud ratum facere, vel confirmare; executio enim non inducit novam obligationem voto præcedenti, 2. etsi prius votum sæpius repetierit, non ideo ratificatum esse; sic enim solum approbat prius vinculum, non verò novum suscipit; 3. ut votum fiat obligatorie ratum, ex parte voventis requiri; ut vovens conscius sit de prioris voti debilitate 2. ut velit se de novo firmiter obligare perinde, ac si nunquam fuisset obligatus, 3. ut sic dispositus, saltem mente, præterita repetat, seu certè approbet, ex his totus casus in principio positus facilè resolvitur potest, sic Tamburinus §. 3. n. 57. & seq.

§. 2.

De Dispensatione Voti.

Dispensatio voti contingit, cum is, qui 2920 potestatem habet, votum DEI nomine absolutè relaxat; Sive definitur juris relaxatio, à potestatem relaxandi habente facta; Unde discrimen est inter dispensationem, irrationem, abrogationem, commutationem, permissionem, licentiam, interpretationem, suspensionem. Nam dispensatio datur, quando obligatio complectens omnes personas hujus communitatis, ab hac persona tollitur & manet circa reliquas; Commutatio fit per translationem obligationis, v. g. si

relaxetur jejunium cum onere recitandi rosarium. *Permissio* non tollit obligationem legis, sed datur, cum quis violat legem impunè. *Licentia*, seu facultas latius patet, quam dispensatio: quamvis enim omnis dispensatio sit licentia, non tamen e contra: nam religiosus v. g. nequit exire domo sine licentia, cum tamen illa datur, non propriè dispensatur in lege, sed potius compleitur modus operandi lege præscriptus, ut nemo exeat sine licentia.

2921 *Interpretatio* non tollit obligationem legis, sed declarat legem in hac circumstantia non obligare. *Suspensio* nec tollit legem, nec obligationem ejus; sed solum suspendit effectum obligationis ad tempus. *Derogatio* est ablatio legis in perpetuum quoad partem. *Abrogatio* est ablatio legis in perpetuum quoad totum. Quoad irrationem autem, & abrogationem distinguit Sanchez cit. ut *irritare* sit legem, vel votum impedire & cassare, ne robur obligandi consequatur: ut, si Princeps legem constitutam à civibus, indigentem ipsius Principis confirmatione, non confirmet; *Abrogare* sit postquam vim obligandi adepta est, eam omnino cassare, seu abolere.

2922 *Not.* Quòd si dispensatio bona fide fiat, esto in re iusta causa non subsit, validam putet Lessius & Sanchez, id quod etiam tenet, si cum causa ut dubia proposita, esto post reperitur nulla fuisse, quia pertinet ad DEI benignitatem, approbare factum, ne factò dispensantis (si aliàs legitima potestate munitus sit) dispensati periculis conscientia, vel anxietatum animi exponantur. Et quamvis hoc neget Castropalaus, prior tamen sententia probabilior est, ut tenet etiam Tamburinus c. 16. §. 4. n. 3. propter rationem ab illis assignatam. Causæ porò sufficientes ad dispensationem voti (nam si scienter fiat sine iusta causa saltem apparenti, dispensatio nulla est, sic enim fieret temerè, consequenter factum hoc suo nomine fieri, vel factum esse, non approbarer DEUS) sunt, quæ obstant executioni voti, talis est, 1. imperfecta deliberatio, vel ratione ætatis, vel ratione turbata mentis, vel ratione erroris, aut doli, in causa impulsiva voti, Tamburinus cit. à n. 13.

2923 Secunda causa est difficultas notabilis

in executione, esto non sufficiat ut ejus intuitu votum sine dispensatione cesserit, quod probabile est, licet fuerit prævisa, Tamburinus n. 13. Tertia est, si tibi sit causa damni temporalis, vel bono publico, vel tuæ familia. 4. Si causa damni spiritualis, ut si sit occasio ruinae spiritualis, vel speretur major spiritualis utilitas ex dispensatione, Tamburinus n. 22. Idem est, si de his oriatur prudens dubium, si verò esset sola commoditas voventis, negat hanc sufficere ad dispensationem. Sic enim non obstat executioni. Concedit tamen sufficere pro commutatione, quia sic non tollitur totum onus.

Quæstio nunc est, quibus competat 2924 potestas dispensandi in votis? de summo Pontifice communis affirmat, cum posse dispensare in omnibus votis, etiam alioquin reservatis, de quibus plura à n. 2895. dubitari autem potest, de aliis Papa inferioribus? Sed ad hoc constat ex dict. nimirum, quòd potestas dispensandi in votis, non reservatis, conveniat omnibus, qui habent jurisdictionem sacram in foro externo, respectu suorum subditorum; consequenter etiam Prælati exemptis vota Novitorum prius facta. Vid. Tambur. cit. §. 4. & Busenbaum in medulla l. 3. c. 2. de 2. præc. decal. c. 3. dub. 8. Regulares porò Ordinum Mendicantium ex privilegio facultatem habent dispensandi in omnibus votis secularium non reservatis; primò enim Martinus V. concessit Benedictinis facultatem dispensandi in votis, etiam Episcopo reservatis, ut habetur apud Tamburinum. §. 4. n. 47. Idem concessit Eugenius 4. per bullam. Confessarii Societatis, qui habent usum privilegiorum horum à Superioribus concessum, habent hanc etiam potestatem, ut videre licet in Compendio privil. V. dispensatio. §. 10. sic enim possunt dispensare ad petendum debitum cum his, qui post simplex votum castitatis contraxerunt matrimonium, ut habetur ibid. §. 9. ex concess. Pii V. item in foro conscientia ad petendum debitum cum his, qui consanguineum, vel consanguineam sui conjugis post matrimonium carnaliter cognoverunt; sic habetur ibid. §. 8. ex concess. Pii 5. Item cum eo, qui simile votum edidit post consummatum matrimonium, ut not. Andreas Mendo in statera

vera benign. opin. dissert. 1. q. 6. n. 77. ubi addit, Confessarios Regulares, fruente privilegio Mendicantium, posse dispensare in omnibus votis, in quibus possunt Episcopi ratione muneris: non in iis, à quibus possunt Episcopi solum ex benignitate juris, ut cum dispensant ob necessitatem in reservatis Papa.

2925 Quæstio altera est, an Episcopi possint aliquando dispensare in votis illis 5. reservatis? R. posse & i. in necessitate, cum scilicet non est recursus ad Papam, vel eum, cui commisit Pontifex, ob periculum in mora. Vid. Tambur. n. 37. Sed hæc dispensatio valet tantum ad eum effectum, ad quem urgebat necessitas, ac ea, quæ talis effectus secum trahit; sic, si ligatus voto castitatis violasset puellam, & huic foret periculum infamiae prius subeundæ, quam dispensaret Papa, posset Episcopus cum eo ligato dispensare, ut ducat puellam, sed hac mortua, rursus teneretur ad servandam castitatem. 2. Si id habeat ex legitima consuetudine, sic docet Tamburinus n. 43. Episcopum posse dispensare cum eo ad perendum debitum, qui post simplex votum castitatis contraxit matrimonium, vel illud emisit, etiam de uxoris licentia, post contractum.

2926 Not. tamen 1. Facultatem dispensandi in votis reservatis ex necessitate, competere Episcopis, non quidem ut potestatem ordinariam; habere tamen originem ex ea; quæ, cum careant privilegiati, ipsi id nequeunt etiam in necessitate, nisi ad id habeant speciale privilegium. 2. Mendicantes posse sua privilegia exercere circa omnes seculares; Episcopos vero tantum circa suos subditos. Si enim agunt per suam jurisdictionem. 3. Episcopos posse suam potestatem aliis delegare, quia ipsis hæc potestas est ordinaria, non autem Mendicantes, quia ipsis est solum delegata. Not. 4. commutationem & dispensationem voti posse fieri etiam extra Sacramentum poenitentiae, etiam absentibus. Nullum enim jus, vel clausula restringit hanc potestatem ad forum Sacramentale. vel præsentem, sic Tamburinus n. 52. Not. 5. religiosos, qui possunt dispensare in omnibus votis, in quibus possunt Episcopi potestate ordinaria, ut constat ex n. 2924. etiam posse in iis, in quibus possunt Episcopi ex potestate per consuetudinem

acquisita; sic enim Episcopus, posita semel dicta consuetudine, jam ex vi ordinariæ jurisdictionis acquisitæ per consuetudinem dispensat. Nam consuetudo dat jurisdictionem ordinariam. Sic Tamburinus n. 54. §. 4. Sed in hoc non assentior; nam quod acquiritur consuetudine, non convenit jure ordinario; sed speciali, sicut, quod acquiritur præscriptione. Deinde non consuetudo, sed Legislatores, supposita consuetudine, per consensum legalem dat jus. Not. 5. Dispensationem tunc absolute concedi posse, cum causæ, ob quas petitur, consideratâ gravitate voti, & ipsæ graves sunt, vel plures graves, causam satis gravem reddunt; si verò causa videretur non omnino sufficiens, admiscenda est aliqua commutatio dispensationi. Sic Tamburinus n. 11. si autem causa dispensationi sufficiens est, Prælatus obligatur ad concedendam dispensationem; quia potestas dispensandi ipsis data est in bonum subditorum. Tamburinus cum Sanchez, & Castropalaus jam cit.

§. 3.

De Commutatione Voti.

Quid sit Commutare Votum? constat ex 2927 dict. n. 2920. De hac commutatione votorum pluribus locis agitur hoc tit. ubi potissimum agitur de voto, quod conceptum est de peregrinatione transmarina in subsidium terræ Sanctæ, ut constat ex c. de peregrinationis 1. c. non est. 5. c. Licet. 6. c. ad magna 7. c. Quod super 8. h. t. &c. Sed hodie sublatis expeditionibus in terram Sanctam, ad praxin parum faciunt, ut notat Wagnereck in exegefi ad cit. c. quod super. Illud, quod habetur c. Scriptura 4. h. t. ad præsentem quæstionem multum confert, ubi Alexander III. illis, qui relicta voti, quod conceperant, executione, statum religiosum assumunt, ita rescribit: *Scriptura Sacro testimonio declaratur, quod spiritualis homo propositum non mutat, cum pro salute anime suæ utilius aliquid meditetur. Inde est, quod vestris justis postulationibus non indignati, indulgemus quod, qui sepulchrum Domini vel aliorum Sanctorum limina proposuerunt visitare: & infirmitate, vel alia rationabili causa occurrente habitum religionis assumere, atque inter vos DEO servire voluerint, libere ipsos suscipere valeatis.* Unde

Unde subiungit: *reus facti voti aliquatenus non habetur, qui temporale obsequium in perpetuum noscitur religionis observantiam commutare.* Ex quo habetur, ut ponitur in rubrica c. 1. omne votum esse mutabile in votum Religionis.

2928 Hanc conclusionem ex isto textu communiter desumunt D. Thomas. 2. 2. q. 88. art. 12. ad 1. & q. 189. art. 3. ad 3. & art. 8. ad 2. *Sot. de iustit. lib. 7. q. 4. art. 3. vers. 4. & q. 7. vers. 3.* Navar. *consilio 4. de Regular. in novis, & in man. c. 12. n. 65. & 78. in fine.* Covar in c. *quamvis pactum*, p. 1. §. 3. n. 4. vers. 6. Sanchez in *decal. tom. 2. l. 5. c. 5. à n. 36.*, qui à n. 38. ait, *ipso iure, vota in seculo facta, censei commutata in religionis professionem;* ac proinde, absque alia commutandi intentione, manere profitentem ab eis liberum, ut probat hic textus, cujus decisio non innititur speciali votantis intentione commutandi, sed solo privilegio efficiente, ut priora vota simplicia manent ipso iure extincta emissio solemnium; quia, cum omnia vota DEO promissa sint opera particularia, continentur eminenter in ipsa religionis professione, per quam se & omnia sua dedicat profitens divino obsequio, moriens priori vitæ, & nihil, nec propriam voluntatem, sibi reservans.

2929 Quæstio præterea est 1. an idem dicendum de votis tempore Novitiatus emissis? 2. de votis emissis post professionem, si talis professus deinde profiteatur in alia religione strictiore? 3. de votis, quæ quis emisit in religione, si ab ea in perpetuum expulsus, sua sponte profiteatur in alia strictiore, vel laxiore? 4. an hoc procedat de votis non tantum personalibus, sed etiam realibus? 5. an etiam de voto transmarino in subsidium terræ Sanctæ? 6. an id concessum sit simplicibus votis post biennium Novitiatus emissis in Soc. JESU?

2930 Ad 1. & affirmativè; nam ex vi voti religionis professus absolvitur à prioribus votis, ut dictum est, & tradit D. Thomas in 4. *dist. 38. q. 1. à 4. quæstione 4. ad 2.* Nam per professionem talis priori vitæ moritur, ut tradit idem S. Doctor. 2. 2. q. 88. a. 12. ad 1. *Gloss. in c. Monacho. 20. q. 4. V. Voverit.* & alii; quamvis non inducitur privata votantis voluntate, vel autoritate; sed Ecclesiasticâ lege, quæ

jure optimo induxit, ut, vitam secularem in religiosam mutans, liberetur votis illis particularibus, quod confirmari potest ex c. *penult. de Regularibus in 6.* ubi deciditur, adstrictum simplici religionis *strictioris* voto, manere ab eo liberum, si in laxiori profiteatur. Et redditur ratio his verbis: *Priori voto, tanquam simplici, per secundum solemne noscitur derogatum;* cuius ratio est, quia cum omnia obsequia, DEO promissa, sint opera particularia, continentur eminenter in ipsa religionis professione, per quam se & omnia sua dedicat profitens divino obsequio, moriens priori vitæ, & nihil, nec propriam voluntatem sibi reservans. Ad 2. & pariter affirmativè; ratio est eadem; quia solemnium professione tolluntur omnia vota præcedentia, ut ostensum est; & ita tradit Sanchez *cit. tom. 2. Decalog. l. 5. c. 5. n. 40.* ubi tamen addit, hanc sententiam sibi præ opposita magis placere; rem tamen esse dubiam. Ad 3. quia, ut in præcedentibus dictum est, professio extendit se ad extinguenda omnia vota priora, hinc, si quæ vota in Religioso cuncto fuissent tantum suspensa, dum in religione esset, illa, in dato casu omnino tollerentur. Ad 4. & affirmativè, modo per tale votum non sit jus acquisitum tertio, ut, si promissio esset homini facta, & acceptata; nam in tali casu non posset præjudicari juri alterius, ratio autem responsionis est, quia professio religiosa extinguit in proficiente omne debitum antecedens ex vi religionis, non autem ex vi iustitiæ, ut tradit Sanchez *cit. à n. 41.* cum Angelo V. *Votum. 4. n. 3.* Covarr. *de pact. p. 1. §. 3. n. 4.* & aliis.

Ad 5. censent aliqui votum illud extinguui quoad laborem eundi seu itinerandi; non autem quoad expensas subsidii; sic Angelus *cit. n. 4.* & Sylvester V. *Votum. 4. q. 7. dicto. 4.* Sed dicendum extingui quoad utrumque; nam in dict. c. *Scripturae* textus expressè loquitur sine ulla distinctione de voto visitandi sepulchrum domini; vel aliorum Sanctorum limina. Nec obstat, tale votum, quoad subsidium, esse reale; ac reservatum; nam illud debitum reale; non est debitum rei iustitiæ, sed religionis, & votum quoad laborem eundi personaliter aq̄ue reservatum est. Ad 6. & per illa vota biennii, ex

vi eorum, vota prius in seculo emissa, non extinguuntur, sed suspenduntur, quamdiu talis manet in Religione; quia per illa vota non traditur Religiosus religioni, & divino obsequio, *irrevocabiliter, & omnino perpetuo*; ita Sanchez *cit. n. 54.* ex canone 22. Congr. 1. ibi: *vota, quae nostri in seculo emisimus, in nostra Societate suspensa sunt, etiam si per professionem non tollantur: & ita obligationem eorum cessare, dum in Societate manent, intelligantur.*

2932 Dixi, *ex vi eorum*; nam in casu, quo vota constituunt *professionem*, extinguuntur priora vota *vi professionis*, quae vim istam habet ex lege Ecclesiastica, ut diximus; & ideo, ut hunc effectum operetur, non est opus, ut profitens emittat *professionem cum intentione* per illam commutandi priora vota in ipsam *professionem*; cum vis operandi extinctionem illorum votorum non pendeat à privata voluntate profitentis; sed eà supposita, à dispositione legis juxta *n. 2927.* & ita tenet Sanchez *cit. n. 37.* contra Hostiensem in Summa *h. t. §. qui vovere possit. n. 7.* quo posito:

2933 *Quaestio 7.* est, an saltem tunc extinguerentur vota in seculo emissa ab eo, qui post biennium Novitiatu in Soc. JESU emittit 3. vota simplicia, quibus evadit verè Religiosus, si emitteret ea cum intentione commutandi in ea vota simplicia? 8. an, si talis postea dimitteretur à Religione, illa vota denuò redirent? 9. an idem dicendum, si commutaret in simplicem ingressum in Societatem, & postea tempore Novitiatu exeat ex justa causa? 10. quid si ingrediens Societatem haberet votum ingrediendi aliam religionem? Ad 7. *re. affirmativè*; nam hanc commutationem illorum votorum fieri posse ab eo, qui talia vota simplicia emittit in Soc. JESU, decidit Gregorius XIII. in sua constitutione, *Ascendente Domino*, ubi condemnat quorundam obrectationem dicentium: *non posse vota aliqua in seculo emissa, in tria haec substantialia Societatis commutari; cum tamen haec vota sint status, ut praefertur, Religiosi adeo utilis, & perfecti, ut illa in hac possint; haec verò in aliorum Ordinum, etiam solemnium vota commutari, sit ab hac Sede, justis de causis interdictum.*

2934 Ad 8. *re. negativè*; quia votum se-
Tom. III.

mel legitime sublatum, seu extinctum, non reviviscit, ita Sanchez *cit. n. 55.* Ad 9. *re. affirmativè* cum Sanchez *loc. cit.* quia melius est ingredi religionem animo probandi, & amplectendi eam, si probata placuerit, quam quodcunque aliud votum; ergo legitime quis commutat omnia vota in hunc finem, quo casu manet liber ab illis, & tenetur ad hunc ingressum, cui tamen obligationi satisfacit ingrediens bona fide & postea tempore Novitiatu ex justa causa exiens. Ad 10. *re.* quod tale votum per vota biennii non suspendatur, posse tamen à P. N. Generali, vel eo, cui is commiserit commutari in illa, licet esset votum strictioris religionis, ut habetur in Compend. Privileg. V. *Commutatio. §. 3.* de quo plura Sanchez *cit. à n. 57.*

Nec obstat, quod movent aliqui, 2935 dicentes, in *c. Scriptura sup. cit.* non dici, ipso jure commutari vota in *professionem*, sed commutantem non teneri ad priora vota, at commutatio fieri nequit absque intentione commutandi. Nam aliud est, vota *dispositione legis* commutari, aliud *intentione profitentis*; quo posito *re.* cum distinctione *ma.* in dicto *c.* non dicitur ipso jure commutari vota in *professionem, ex intentione profitentis. C. ex dispositione juris*, seu legis. *N. ma. dist. min. at commutatio, ex intentione profitentis*, nequit fieri absque intentione commutandi. *C. ex dispositione legis N. min. & conf.* aliud est vota in *professionem* non possunt commutari *per legem* absque *legis* intentione commutandi; aliud, *absque profitentis* intentione; primum verum est; non autem alterum.

Ex dictis deducitur 1. non esse admit- 2936 tendam limitationem Abbatis in dicto *c. Scriptura n. 6.* dicentis, per *professionem* sola vota statui religioso non consona, sed ejus observantias impediencia, tolli; Secus, de consonis, nec impediencia, nam ex dicto *c.* constat, *omnia tolli*, quia haec votorum extinctio non innititur *impossibilitati* eorum cum statu religioso, sed legi Ecclesiasticae, ut dictum est superius, volenti, ac disponenti, profitentem non teneri ad priora vota, quin fiat respectus ad ea, tanquam consona, vel dissona religioni. Nec etiam obstat illud, quod textus loquatur *de voto temporalis obsequii*, consequenter intelligi nequeat *de votis*
perpe-

perpetuis; nam hoc non ideo ponitur in textu, quasi ad solum temporale votum restringeretur; sed quia de voto temporali, nempe peregrinationis Hierosolymitanæ, rogatus est Pontifex, & ideo de illo respondit. Nec enim induxit novum jus, sed ostendit jus ex ipsa ratione naturali ortum commutandi omnia vota in professionem, eo quod hæc sit majus bonum, alia omnia in se eminenter continens.

S. 4

Qui gaudeant potestate commutandi Vota?

2937 **R** Esp. de hoc agi c. *de peregrinationis, h.* 2. cum enim ex Alexandro III. quaesitum esset, an ob occurrentem necessitatem votum peregrinationis, eleemosynis redimi; vel in aliud opus commutari possit? respondit: *quoddam ab ejus, qui praesidet, pendet arbitrio, ut consideret, diligentius qualitatem personæ, & causam commutationis* (scilicet, an ex infirmitate, seu affluentia divitiarum, an alia causa probabili peregrinatio, an recompensatio melior fuerit, & DEO magis accepta?) & *secundum hoc debet exinde dispensare*; ex hoc textu communiter deducunt DD. quemlibet Superiorem Ecclesiasticum (videlicet Episcopum, vel alium Prælatum Episcopali jurisdictione, seu potestate in suos subditos præditum) causâ cognitâ, posse vota redimere, seu commutare, vel in iis dispensare, & hoc procedit de omnibus votis, non specialiter reservatis. Si dicas, in dict. c. 1. non agi *de dispensatione*, sed *commutatione* votorum? quia Pontifex respondit solum ad quaestionem propositam, quæ fuit de sola *redemptione & commutatione*: R. esto interrogatio fuerit facta de redemptione & commutatione voti, Pontificem tamen in sua responsione non affirmasse *illud solum*, sed etiam alterum, ut patet ex ipso textu, ibi: & *secundum hoc debet exinde dispensare*.

2938 Quæstio ulterior est 1. an id possint soli Superiores Ecclesiastici? 2. an aliquando possit hoc ipse vovens? 3. an hoc jure Ordinario habeant Episcopi in sua diocesi? & quidem ante consecrationem? 4. an Archiepiscopi, etiam ante acceptum pallium? 5. quid in hoc possit Capitulum Sede vacante? 6. an Episcoporum Vicarii? 7. an Prælati Episcopo inferiores? 8. an Parochi? Ante resolut. supp. actum dispen-

fandi in votis, esse actum jurisdictionis, non Ordinis; atque adeo posse competere Clerico, etiam primæ tonsuræ, idque jure ordinario vel delegato; solis autem illis competere jure ordinario, qui habent jurisdictionem in foro externo; sicut de potestate excommunicandi tradit communis; nam utraque potestas pertinet ad externam Ecclesiæ gubernationem, ut tradit Sanchez tom. 1. in Decal. l. 4. c. 37. n. 16. cum Sayro in Claviregia l. 6. c. 11. n. 85. quibus positus:

Ad 1. R. *jure ordinario* id posse solos Superiores Ecclesiasticos, respectu suorum, qui habent jurisdictionem fori externi; constat ex c. 1. h. 2. ibi: *ab ejus, qui praesidet, pendet arbitrio*; aliud est jure delegato, vel privilegio, prout id habent plures Religiosi, qui hoc licite faciunt, sed solum juxta mensuram potestatis concessæ; qua in re quisque sui Ordinis privilegia attendere debet; sed à prima parte hujus responsionis excipe, nisi, ut mox dicemus, *ipse vovens hoc prestare valeat*.

Ad 2. R. affirmative, si commutatio fiat in *evidenter melius*, vel *evidenter æquale*; primam partem tenent complures cum Sanchez cit. c. 49. n. 7. Nam vovens omnia vota priora commutare potest in professionem religiosam, etiam Auctoritate propriâ, ut constat ex dict. loquimur autem de votis secularibus, hoc est, non propriis Ordini alicui Regulari; & colligitur etiam ex dict. c. 1. nam ibi *Superioris Auctoritas* intervenire debet, ut dispiciat, & consideret, an id, in quod fit commutatio, sit melius eo, quod voto promissum est; at hoc necessarium non est, ubi opus novum est priori *evidenter melius*. Alteram partem tenent complures apud Sanchez cit. c. 49. n. 10. & Tamburinus l. 3. in Decal. c. 16. §. 5. n. 14. Pirhing. h. 2. n. 25. & alii; quia si opus sit evidenter æquè bonum, ac alterum, nihil interest, num fiat hoc, vel illud; nec obstat, quod ad DEI cultum spectet perseverantia in promisso; nam hoc compensari potest per alterum. Excipiuntur tamen vota specialiter reservata; 2. quæ facta, & acceptata sunt in favorem tertii; sic enim jus acquisitum est tertio, cui non semper placet id, quod de se melius est. Not. tamen ex P. Adamo Burghaber in cent. 2. cas. 35. Fagundez l. 2. in decal. c. 49. n. 11. etiam oppositum reputari

pūtarī probabile; hinc volunt, cū opus, in quod sit commutatio, est evidenter melius, posse à vovente commutari propriā Authoritate, esto cedat in præjudicium tertii, quia votum in utilitatem tertii non facit, ut tertius acquirat jus absolutum, sed conditionarum, seu dependens à beneplacito DEI, nisi oppositum sit evidenter melius. Hinc si Pontifex alicubi contrarium expressit, ajunt eum esse locutum ex sententia Doctorum contraria.

2941 Ad 3. R. affirmativè, tam de dispensatione, quàm commutatione ex dict. c. 1. modò confirmati sint; quia tunc gaudent plena jurisdictione; ita Sanchez *cit. c. 39. n. 6.* contrariam sententiam dicens, ab omnibus rejici tanquam omnino falsam; quod idem dicendum est de Archi-Episcopo respectu subditorum suæ Diocesis; nam relatè ad hanc comparatur tanquam Episcopus; quia ante Pallii receptionem interdicitur ei solūm, cogere Concilium, & exercere, quæ sunt Ordinis Episcopalis. Ut constat ex c. *Quod sicut*, s. *super eo, de elect.* & ideo c. *suffraganei*, de electione dicitur, *integrum esse Archi-Episcopo, nondum recepto Pallio, committere alicui Episcopo consecrationem sui suffraganei*, quasi ea commissio sit actus jurisdictionis; ubi Glossa, post casus positionem, notabili 2. ait: per confirmationem concedi Archi-Episcopo ea, quæ sunt jurisdictionis: Secus tamen dicendum est de subditis suorum suffraganeorum; nam Archi-Episcopus non habet ordinariam

curam, nisi in sua Diocesi; ac solūm est Judex in causis Diocesis suffraganeæ per appellationem ad eum deductis, c. 1. *de officio Legati*, c. *Dico, de officio ordinar.* Ad 5. R. Capitulum Sede vacante in hac materia idem posse, quod Episcopus jure ordinario, cū ei in hoc succedat, nec specialiter prohibeatur. Ad 6. R. negativè cum Sanchez *cit. n. 18.* nam facultas dispensandi non datur ex generali officio Vicariatus, ut tradit Sanchez *l. 2. matr. D. 40. n. 12.* Ad 7. R. quòd sic, sed solūm comparatione illorum, relatè ad quos gaudent quasi Episcopali jurisdictione. Ad 8. R. negativè, quia carent jurisdictione fori externi.

Ex dictis colliges, quibus diximus 2942 competere potestatem dispensandi in votis, iisdem etiam competere potestatem commutandi, non e contra, nam *commutare*, de se non dicit actum jurisdictionis; ad dispensandum enim *ex parte dispensandi* requiritur, quòd subjectus sit speciali potestati dispensantis, nulla enim jurisdic-tio validè exercetur in non subditum, Coeterum sufficere subjectionem in ordine ad hunc finem, quæ habetur per quasi domicilium, tradit Sanchez *cit. c. 37. n. 27.* ad quod sufficit, quòd quis veniat ad eum locum cum animo permanendi ibi majore anni parte. Plura de votis tradidi in præceptis primæ tabulæ; quæ autem pertinent ad *solemnitatem* votorum, partim videri possunt à n. 2873. & 2877. partim in.

QUÆSTIO XXXV.

IN TIT. XXV. DE STATU MONACHORUM, ET CANONICORUM REGULARIUM.

2943 **H**Æc vox *status* apud varios diversarum facultatum professores multipliciter usurpatur, prout videri potest apud Pereyram in Elucidario *l. 2. elucidat. 20. Sect. 7. n. 1359.* illis in præsens prætermittis, apud Theologos, ut notat Lessius *l. 2. c. 41. dub. 1. bifariam* 1. latè, pro quavis vitæ conditione, in qua homo ad tempus, vel perpetuò manet; Sic dicitur *status innocen-*
Tom. III.

tiæ, status legis naturæ, legis Mosaicæ, legis Evangelicæ, status viatorum, status beatorum, & damnatorum, status liberorum, servorum, Virginum, Viduarum. 2. strictè pro conditione vitæ immobili, per quam alteri obstricti sumus, & ut sic quandam firmitatem, & permanentiam denotat.

Hæc ratione (ut docet S. Thomas 2. 2944 2. q. 183. a. 1.) dantur tres status in Ecclesia sci-